

Text in Curs

Vilamin A. C. efervescete

Memories

segunda parte

de Paul

Publicadas

les altres, tot aquest espectacle, ^{a tota aquesta} harmonia ^{es} ¹³
(barreja) d'intense ~~so lluny de les arquelles: la melodia del flautista mentre~~
~~araven? acompanyaven de~~
~~el sentor del fenc ^{es} entra a fora i fora pug~~
~~contra bouca a la meua embriaguesa.~~
~~foto. Era, camí de la Vall de la F. l'any, amb una~~
~~immensa joia, incantat. y damunt de tot això~~
~~omplida dels colors vives, de les flors: de les papallones,~~
Al lluny però no pare lluny, la visió cobreix
dove des Alps, altíssims, blancs destacaven llurs poda
les siluetes al·lissimes, blanquíssimes, enlluerna
doves ^{dels gegants d'prim.} ~~en~~ Apres avell entre les imponents glaciers,
confectes que miratjaven blavesaven com mars
amarrats de gel, ^{y encara més avall} ~~les~~ immenses boscoses ^{d'abet} ~~de~~ ^{negres}
com un exercit ben disciplinat pujant o baixant
de les serres.

— De sobte aquella gran quietud, aquella harmonia
silenci van ésser ~~distorbats, trencats, destruïts~~ per

14
un espàtze aixorredor, seguit d'un ^{estrepid} terrabastall
de massa que rotlla, les barres, xoca, es redre-
lleix... Scherechewsky em mostrava amb el braç
rìgid el cim de la junyau del qual es desprenia
i es precipitava un ~~allau de neu~~ ^{ai guavessant}, ~~vessant~~ ^{on part} i aigua
avall, escampant-se i deturante ^{en el velleix de la}
~~cresta rocosa i el cim dels boscos d'olats~~
~~montanyes~~, un formidable allau de neu. Quan la
massa d'aigua plecada ja semblava aturada
e'les de la ^{devalçada} ~~caiguda~~ enava ^{en les}
~~altres~~ ^{alts cims} ~~montanyes~~. Even com tres repetits
que ens arribaven de molt amunt: ~~era~~ ^{de}
~~de colossos alpins: corresponien a l'etapa~~
inicial ~~de l'etapa~~ ~~devalçada~~
com veus que es responguessin de animal a
animal en aquelles actes solituds gledes.

15

Aquell fenomen de la naturalesa desfermada
no l'he tornat a veure mai més. Només una
altra mena d'espectacle, també de la natura
lesa desfermada, tan impressionant com aquest
el vaig veure uns anys més tard ~~atravesant~~ ^{des d'un}
~~en~~ vaixell, mentre travestaven el golf de Mèxic
una tromba marina. I, un temps després ~~en~~
cicló la cua d'un cicló en ple Pacífic, llavors
que veritables muntanyes d'aigua assaltaven
el vaixell on jo ~~era~~ navegava rumb a
les illes Marqueses.

La passejada d'aquell matí, ens dugué
de Mirren a la Vall de les Falgueres. Nom
l'anomenava així per la profusió d'aquesta
planta; un veritable bosc alt i estèril,

tant que el home més alt restava cobrint per 16
aquella intensa ~~usada~~ les falles la ramosa fronda

En ~~ser~~ eixir de la Vall de les Falgueres vam poder
contemplar el majestu i ample vessant de la serrallada
amb Wengen araquí quasi al fons,
espectacle ~~amb~~ grandios per anava de les neus eternes

fins els immensos praterius d'un verd tendríssim
on s'escampaven o ~~apareixien~~ ^{agrupaven} poblets ~~o~~ petites viles
villatges ~~o~~ humils, grups de xabets, ramats de vagues
alguns edificis més ^{gran,} esbaldats d'un hotel de mun-
tanya i, de pas un metres cap avall, les immenses
bosqueries d'abets fins al fons de tot de la vall

Schererhewsky, el silenciós, m'atura mostrant
me el moment.

- Que veieu?

- Bolor intensíssim profund i mes vertigen
de llum i de serenor.

- Abans que arribem a murren el temps ^{haurà} ~~passat~~ ¹⁷
~~un altre~~. Canviat.

- com ho sabem?

- Veiem aquell murellet petit, roba' roba' que festa
innocentment dintre la vall?

- Pensava que era fum.

- És ~~el~~ mal temps que es prepara. No trigareu pas a
~~desaplegar-se~~ ^{s'aixamparà} ~~ho involucrarà~~ tot, atropar-nos

Schereckewsky ~~era~~ no era de Marsella sino de
no se' puin endestrar llac de Rússia més onlla de la
carena dels Urals pero' jo no podia creure res més
sino que poc o molt ~~patxendjave~~.

Ingressat amb el paisatge veig oblidar el mur-
let malaveranyer. Una estona després, el
sol desapareixia i no solament el sol, sino

memories
- segona part -

Per anar de Barcelona a Ginebra
l'any 1923 calia una sèrie de can-
vis de tren, d'esperes en les estacions
principals del triple, d'informacions
~~de~~ imprescindibles que els empleats dels
P. P. F. ferroviaris us donaven amb més
o menys amabilitat i competència. A ui,
però tot em semblava divertit, interessant
i divertit: el paisatge del Ru'ssells i de
la Provença, el ja més espectacular

de la Vall del Ròdan al capvespre;^{1B}
els companys de viatge, sovint renovats
i fins els noms dels llocs on havíem de
canviar de línia.

18
els animals ^{de les muntanyes} les vessants, ~~glaciers, gelos, crepents~~
~~camins~~ requisos, els boscos d'ovets, els serriadells:
que net: ^{tan} ben entretingut com ~~era~~ com el d'un
jardí i zigzaguejava entre ~~els~~ ^{els} immenses ~~dauera~~ ^{dauera} prodennis
~~concretats de nubs~~; ~~uns rars~~ ^{uns rars} flors alpinas.
~~s'anava s'abornava~~ fantàsticament davant nos-
tra, la boira ho envaïa tot, ho embolcallava tot
davant nostre. Ens embolcallava fins a fer-nos
difícil ^{trobar} ~~trobar~~ el camí a seguir en els encreuaments.
Que trobavem per què ~~la~~ ^{la} vista no tenien cap punt
d'orientació ^{visible} ~~No~~ es veia més que el gran nuvol
d'atrapada boira que ens embolcallava.

Scherewsky reia

- Que us en sembla? Si estessiu vós us veurien en col de tornar al Kurhaus?
- Ho probaria.

19
Venia ras guants ~~mesca~~ - Mürren els
caminets es multiplicaven, ^{s'ajuntaven} s'entrecruaven, es
separaven. En aquella espessor de boira no era fàcil
trobar el to. Sense el violinista jo no l'hauria
probablement trobat.

el paisatge del Rosselló i de la Provença vest de la ^{joventut} joventut
estant, el ja més espectacular de la Vall del Roden. Les
~~minimes~~ ^{expressions} ~~les punyents de riu~~ ^{les punyents de riu} ~~els rius de la~~ ^{els rius de la} ~~ort~~ ^{ort} 2
cions on ens aturarem, la guingueta a la sala d'espera des
d'ells on hauriem de canviar de línia. Tot això va la meua
curiositat i de ~~meu~~ ^{meu} ~~esbarjo~~ ^{esbarjo} (em servia)

Veig arribar a Sionbra el dia ~~passat~~ ^{següent} el matí. Mentre la
polícia examina els passaports una senyora ~~trist~~ ^{d'aprodable expecte}
fle em somreia.

- mademoiselle Bertrana?
- ~~la même.~~ ^{jo mateixa.}
- Je suis madame Molina.

Ens vam estrenyer les mans. Vam sortir plegades de l'esta-
ció. Jo li preguntava curiosa si el seu marit era d'
origen espanyol.

- No, el meu marit era francès. ^(els seus pares també) Ni ell ni jo

no parlem el castellà (ella va dir 2 B
l'espanyol) Potser algun molina avant
passat, del meu marit venia d'Espa-
ya.

M'havia invitat a dinar en un restaurant
cèlebre per la qualitat i quantitat dels entremesos
que hom hi servia. Era una tradició, m'explicà
la pianista: ~~que~~ mai ningú no havia pogut
passar més enllà dels entremesos. Efectivament
ja a la meitat dels que ens havien servit,
quan encara restaven per testar tot de coses
apetitoses i menjívoles, jo m'havia sentit so-
dollada.

Madaame Molina m'acompanyà a l'Hotel
des Fauvelles, davant per davant de l'estació.
L'endemà a primera hora ella i jo que hi ha-
viem de trobar al vestibul. El violinista aniria
directament a Mürren

Vaig aprofitar la tarda ~~per~~ a visitar ²¹³
el barri consagrat als turistes. Lavors Suïssa
era el primer país del món dedicat al turisme, d'ell
van aprendre tots els altres. A Ginebra prop de l'
estació, del llac i dels mols del lamen i del Rodan
hi havia els grans hotels de Rússia, dels Berques
el Richmond el metropole. Tots respiraven nete-
dat, confort, luxe.

Tot el llarg ~~de~~ dels carrers del Mont Blanc ^(del)
Quai des Bergues, Quai de Gustave Ador, Place
començava els salons de te, lesalleries, els res-
taurants i els cafès es barrejaven amb una sèrie
de botiques amb aparadors d'enlluernadores
on s'exhibien objectes inútils de primeríssima
qualitat: pelletteries, marroquineries, joieries
rellotgeria... també agències de viatges amb ex-

posició de cartells ou hom oferia al públic
engresadors n'atges). Desde les piràmides d'Egipte, Sicília
i Nèpols, fins a les més modestes excursions a les
fontes del Rin a la Mer de Glace o al Grand Saing
Bernard

a 35

A veu, tots aquests mirallets no m'enlluera-^{(3)^B}
naven. Estava prou expressada amb el uolpe de
l'entorn al cor dels alps.

Madame Madame: ja vam optar ^{per} ~~el~~ ^{per} ~~el~~ a Cormarain
(nom que els suïssos donen a l'estació ^{principal} ~~internacional~~)
munici de vieters s'embarcaven en el mateix
tren que nosaltres dues. S'enfilaven caluosa-
ment, silenciosament, creaven lloc, col·locaven
les maletes o els paquets en els veïats, sense
molestar a ningú ni ^{per} ~~per~~ ^{cap} ~~cap~~ ^{comentari}.
~~Per~~ uns baixaven a Saas, altres a Berne
alguns a Gutalenen, dos o tres ^{també} ~~agafaven~~ ^{un} ~~el~~ tren fins
a Hauterbaunen: d'ells el junicular fins a mi i
com Madame Madame: ja. Ningú no feia comentaris
ni semblava contemplar ni admirar el pais que
travessaven

Jo hauria trobat natural que tots ens 3C
fessim amnis, ~~se~~ odrecessim la paraula, ~~com~~
comentéssim plegats allò que a un m'emocionava.
fins a fer-me oblidar la família, el meu país,
la meua professió i el meu perrinordre. Que tot
fins Madame Molina, esguardessin aquell paisatge
sense una exclamació ni un comentari; volia
dir que no tenien cap sensibilitat o que jo
sofria una mena de ^{pertorbació mental} ~~altera~~ incompatible
amb el senys dels altres. Tot el que veia era nou
per mi. El paisatge pirinenc que ja m'havia impressio-
nat pel seu contrast amb el sol i la vegetació
ibèrica, no m'havia exal·tat ni meravellat com
el de la Suïssa Central i no solament el de la
Suïssa Central sinó el de la Suïssa dita francesa
Leavors però que vam haver deixat enrera Inter-

laken i rodavem, en un altre ten, devers l'autor⁴
brunnen jo ja em sentia embriagada per la
descoberta dels ^{grans blaus} llacs i dels verdos pujols, dels boscos
d'abetes ^{adossats a un altre ten} que ~~correfavem~~. La descoberta dels Alps centrals va
produir-me un xoc ~~tan~~ violent ~~tan~~ turbador.

Era una revelació, una font d'inspiració sobre
natural, ~~de~~ l'existència visible i palpable d'allò
que jo havia somniat davant una ~~mapa de~~
Suïssa gran cartolina impresa en verd, que
i'vota on no hi havia sinó rotlles i més rotlles
que es perseguïen, s'entrecreuaven, s'aturaven o es
perdiën en ~~els~~ grans espais blancs que ~~venen en blanc~~
tampoco es topaven amb noms exòtics amb un
excés de consonants. Era, tot d'una, les taques
verdes blaves i blanques del mapa mural on
boscunies d'abetes, llacs amplexos dels quals hom no veia

la riba d'enfront, muntanyes de quatre o cinc metres cobertes de neu eterna, cabdaloses torrenteres en forma de saltant, ~~amb les rieres~~ ^{amb les rieres}, riuats i deveses ~~intèl·ligent~~ d'un verd tendríssim i, per arreu aquella sensació de fenc que entrava a dojo per les finestres.

Fins que ^{no} em vaig veure amb ~~un~~ violoncel entre els genolls, l'arquet a la mà dreta, el farsol ~~prohibit~~ ^{veït} de solfes davant del nas i ~~la veu~~ i oír la veu de Madame Molina: "Allons-y!" no m'havia tornat a recordar que era violoncellista, havia anat a Múnic a treballar, a guanyar diners, a estalviar-ne tots els possibles, em va arribar el mes de setembre i em va inserir com a alumne a l'Institut Delcroze de Línz.

~~Seus dubte~~ el tipus ~~huria~~ que el lector s'ha imaginat que jo podria ésser no coincideix amb el

5
Els concerts al Kunsthaus Kuchhaus es celebra-
ven cada tarda a l'hora del cafè; cada vespre
entre vuit i deu. Jo tenia doncs tots els matins
lliures. Si el paisatge alpi no m'hagués llevat
el santeri jo m'hauria tanest a la meua
cambra i ~~hauria~~ estudiat a ferriíssimament. En
pocs dies ~~hauria~~ la tècnica perduda ~~hauria~~ estat
negligida aquells darrers temps de Barcelona per dedicar-me a
Recuperada i els solos de violoncel que jo executava
la rítmica i la plástica hauria estat
amb penes i treball haurien estat de gran llui-
ment ~~per a~~ ~~meu~~ meu. Per què no veig fer-
ho?

En primer lloc perquè el paisatge alpi em
va embriagar. Segurament jo era una criatura

no tracto d'amagar-ho. ^{soferit} ja havia ~~patat~~ ⁶
mopense a l'embriaguesa. ^{d'altres menes.} Ja havia ~~patat~~
embriagueses ^{d'altres menes.} d'arror; la del Poeta, embriagueses
de llibertat; varies fugides la primera de les quals
a vuit anys, i ^{la d'una a miiron} ~~clarors~~ embriaguesa de la muntanya.
No se' com justificar-me als ulls de les persones equi-
librades, ^{practiques,} ~~serenes,~~ ^{enraonades.} nims potem comprendre'm
els extraners ^{aquells que,} com jo, han estat o son propensos a aquests
estats d'anims

Entre concert i concert, ^{la meua part del qual} ~~que~~ jo executava ma-
quinadament sense pena ni plorica (el repertori
era d'aels mes baral) ~~to~~ restaven una puil-
d'hores lliures que cada component del tercet
podia començar com li plaia. Jo los començava

badant. La ~~vista~~ ^{L'aspecte} ~~en~~ ^{pele} ~~proposea~~ ^{corporeada} dels Alps vistos
de tan a prop
a sola la llum del matí, ~~de~~ ^{de} migdia, ~~de~~ ^{de}
cep vespre era un motiu ~~de~~ ^{de} constant i renovat
de meravellament. El meu company de treball, el
violinista Scherechewsky resultava ^{també} ~~un~~ bon company
de passejades alpines, Era rus, però ja feia
anys que vivia a Suïssa. Parlava, perfectament
el francès ~~però~~ ^{però} no tenia ^{afecció} ~~afeció~~ a la conversa
i també s'estimava la muntanya. ~~Sense~~ ~~el~~
~~patir~~ ~~no~~ ~~es~~ ~~hauria~~ ~~vis~~ ~~en~~ ~~cap~~ ~~d' ~~infirmitat~~ ~~en~~
~~muntanya~~ ~~comentat~~ Fins dos mil metres tot els
volant de la zona dels hotels suïssos i del
petit vilatge de Mürren fins a dos mil metres~~

d'altitud jo ~~est~~ recorria sola però de dos ⁸
mil metres amunt en unes solituds tan grandiosa-
ment espectaculars i impressionants la companyia de
de Scherechewsky em resultava útil i entretinguda
Sense ell volper no hauria gosat enfilar-me hi
Madame Molina escribia postals, mentre el sol
Juan m. hi havia ⁽²⁾ fellyava revistes ^{o escrivia postals} (darrera els
vidres del saló ⁽¹⁾ Juan plorava o la boira ho embai-
bat. ⁽³⁾ Scherechewsky i jo caminàvem hores senceres
muntanya enllà, muntanya amunt, mai mun-
tanya avall perquè la profundíssima vall
que separava. Mürren de l'altre lloc
de Wengen era massa ^{hauria-hi-hat} fea l'excursió més
penosa a la forçada.

El vilatge de Mürren consistia en un sol carrer format de xalets bastits damunt d'estàques en previsió de la neu hivernal; algunes barraquetes de fira destinades a entretenir els turistes. Però els turistes havien de posseir una ànima tan ingenua com els objectes que hom els oferia: ossos de fusta, l'animal semi-sagràt del cantó de Berna que figura en l'escut del país, elefantets i xalets de joguina tallats a mà pels pastors dels Alps, manilles diminutes de coure, pa de ~~pa~~ ^{quel} amb l'inevitable os de sucre plaig, miradors de cap i de coll de cotó amb figures impreses i com a principal motiu de decoració les tres flors de la muntanya alpina: la blava feniciana, el vermell rododendron i la blanca edelweiss.

Tot anant muntanya amunt, Scherechewsky m'instruïa sobre els grans i petits edificis, que ens sortien trobavem pel camí. Alguns n'eren prou lluny. Es destacaven al cim d'un turonet o ~~una corna~~ ^{serradell} oietats de

~~ant~~ anant muntanya a anant
~~passant pel delte,~~ Scherchewsky
 m'instreueia sobre els grans i petits oficis
 que ens s'otien al país i que es destacoen en
 un d'any a l'altre a la muntanya i a la
 de jessa, el Gran Hotel Palace, la capelle ^{o van}
~~gòtica,~~ l'ortodoxa ^{anglicana} i el temple ~~protestant~~ luterà, l'esglesia catò-
 lica, les petites sinagoga, etc. Jo restava meravella-
 da en veure que aquell petit poblet posseia tant
 esglesies. Scherchewsky m'explicà que a Suïssa exis-
 tia la llibertat de cultes i que a Suïssa hi anava
 gent de tots els països, de totes les religions. En veure
 aquesta ben explicació el cor se m'eixamplava. No
 solament respirava l'aire saníssim dels Alps sino
 l'atmosfera de llibertat d'aquell país. Oh llibertat
 llibertat ben entesa ben compartida ben respectada
 Començava a amar Suïssa per bé que en aquell instant
 no podia parlar amb ningú a causa de la lleugera.

Una lleugera gubernal, agra, de la qual no coprava
 ni un mot. Però com menys comprenia la gent
 del país més comprenia les muntanyes. És dir, pot
 ser no les comprenia tampoc però ^{(1) l'atruïment} en sabien, ⁽²⁾ m'embriagaven.

Recordo un matí xic en emoció que vaig veure
 entre Mürren ⁽¹⁾ i la Vall de les Falgueres. Scherachewsky
 i jo caminàvem en la incomparable lluminositat
 d'un dia de sol. el sol, ⁽²⁾ ~~no era tan~~ ~~no era tan~~ ~~no era tan~~
~~suau i el blau era tan pur, tan clar que semblava~~
 va com si caminàssim, no damunt de la terra, a no
 damunt dels núvols, mes enlla', més enllà dels nu-
 vols. ~~El sol es reflectava perquè hi havia cap núvol~~
~~de vent~~ i les cingleres, les glaceraes i les seralats ^{alpinas} amb llurs
 neus eternes semblaven dormir quietes, immòbils
^{com crans,} Metallaven llurs fantàstiques siluetes damunt d'aquella
 infinit enlluernador i fosc d'or pur.

El sol cremava i el silenci era perfecte absolut
 harmonios i sonor com una campana inco-
 mensurable. ~~En aquest silenci absolut~~ El so
 queu ^{i llunyà} d'una esquella trencava ara i adés aquest ^{silenci}
 absolut i també adesiava uns arribava ~~a molt lluny~~
~~des primers contrastos de la sensalada dels alts plansells~~
 on pasturen els ramats a l'orkia, la melodia m'ij
 tremada d'una flovid rebada impregnada d'una
 subtil malenconia. L'herba dels prats d'un
 verd tendri'lim se'ns mostrava tota emmaltada de
 flors i de papellones. Aquestes papellones i aquestes
 flors dels alps són germanes de color i tan varia-
 des de formes i de maticos que ^{fins els qui hi entenen} ~~tan~~ remunera a
 contar-ne les espècies. ~~tan eniat deien que les~~ Quan les papellones s'immobilitzaven semblaven flors. ~~quan una flor es movia semblava~~
~~flors a han convertit en papellones~~ ~~com les papellones~~
~~una papellone~~ ~~llaves en flors~~, tan brillants i colorides ^{elles} com